

Буття та стверджує, що жінка створена із чоловічого ребра, тож її потрібно цінувати як свого товариша, а зв'язок між чоловіком та жінкою заснований на любові та взаємоповазі. Гумберт Романський у своїх роботах вказував на різноманітні переваги жінок над чоловіками: жінка створена у раю, по своєму благородству та славі вона перевершує чоловіка у рази.

Із розглянутого вище, стає зрозумілим, що у суспільстві епохи Середньовіччя була присутня чоловіча домінація. Образ середньовічної жінки, направлений у бік негативного полюсу, підтримувався у свідомості сучасників упродовж XII–XIII ст. паралельно з епізодично зростаючим престижем жінки у феодальному середовищі, зокрема культом Прекрасної Дами. Ще протягом багатьох століть жінка не брала жодної участі у суспільно-політичному житті. Можна припустити, що причиною її приниження або возвеличення була природня фізична неспроможність жінки відстоювати і захищати свої права та інтереси, але саме епоха Середньовіччя дала поштовх до формування нового образу жінки як особистості, а не лише матері та дружини.

Список використаних джерел

1. Аквинский Ф. Сумма теологии / пер. С. И. Еремеев. К : Ника-Центр, 2011. 576 с.
2. Аристотель. Сочинения / пер. С. А. Жебелева. М : Мысль, 1983. Т. 4. 644 с.
3. Букатова Д. М. Женщины средневекового Запада. Монахини, жены, блудницы. М : Ленанд, 2014. 160 с.
4. Можейко М. А. Женщина глазами средневековой культуры: антифеминизм как фобия. Журнал Белорусского государственного университета. Социология, 2017. № 2. С. 133–134.
5. Рябова Т. Б. Женщина в истории западноевропейского средневековья. Иваново : Юнона, 1999. 209 с.

Настасія Демиденко

СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ТЕКСТУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ НА МАТЕРІАЛІ СТАТТІ «NEVERMIND AT 30: HOW THE NIRVANA ALBUM SHOOK THE WORLD»: КОНОТАТИВНИЙ АСПЕКТ ЛЕКСИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

В сучасному світі інформація стала однією з найбільших цінностей. Завдяки їй роль перекладу в житті людства невпинно зростає і розширює свої кордони. Нескінченна різноманітність літературної мови розлого передається за допомогою засобів масової інформації – газет, журналів, телебачення, радіо тощо. А, як відомо, літературна мова дуже швидко змінюється. Публіцистичний стиль є цьому доказом. Він сприймає ці зміни

у більшій мірі, ніж всі інші стилі мовлення.

Основне завдання матеріалів цього стилю полягає в повідомленні певних відомостей з певних позицій і тим самим в досягненні бажаного впливу на реципієнта, тобто на читача. Зміст газетно-інформаційних повідомлень відрізняється від науково-технічної інформації, зокрема, тим, що тут мова йде про явища, доступні для розуміння широким верствам неспеціалістів, прямо або побічно пов'язаних з їх життям і інтересами [2, с. 117].

Особлива роль публіцистики полягає в тому, що вона прагне задовольнити не тільки інтелектуальні потреби, а й естетичні. Вона також виявляється у експресивності публіцистичного стилю, бо саме публіцистичний стиль яскраво відображає особистість автора, тобто його вміння емоційно забарвити викладені факти.

У нашому дослідженні перекладацьких трансформацій в українському перекладі публіцистичної статті «Nevermind at 30: How the Nirvana album shook the world» розглянуто саме конотативний аспект лексичних перекладацьких трансформацій. За О. О. Селівановою, конотативні трансформації диференціюємо на оцінно-емотивні, експресивні та функціонально-стилістичні [3, с. 456–458]. Результатом таких трансформацій є міжмовні синонімічні відповідники, що відрізняються оцінно-емотивними, експресивними та функціонально-стилістичними відтінками значень.

Розглянемо приклади наявних функціонально-стилістичних трансформацій у наступних фрагментах, котрі здебільшого супроводжуються змінами експресивного або аксіологічного компонента:

«...*mainstream perspectives seemed overwhelmingly **blokey**, homogenously white and insular*» // «... у перспективі альбом здавався переважно занадто **простим**, блідим і нецікавим для більшості».

Англійська лексема *blokey*, одне із значень якої є «denoting or exhibiting the characteristics believed typical of an ordinary man» [5] була замінена в перекладі на прикметник *простий* «позбавлений зовнішніх ефектів, вигадливості» [1]. У перекладі використано зниження реєстра, відбулася заміна фамільярного слова стилістично-нейтральним. Втрачається специфічна виразність мовлення, проте ця зміна суттєво на розуміння тексту мовцем не впливає.

«As Nevermind **hits** its 30th anniversary, I was curious to discover how the album personally affected fans and musicians around the world» // «Оскільки альбом “Nevermind” **відзначає** своє 30-річчя, мені було цікаво дізнатися, як альбом особисто вплинув на шанувальників і музикантів у всьому світі».

Використане тут у формі теперішнього простого часу третьої особи однини дієслово *to hit* означає «to succeed in reaching or achieving something» [4]. Дослівно це дієслово можна перекласти як *бити, ударяти, влучати в ціль*. Натомість ми переклали його іменником у переносному

значенні *відзначати*, тобто «здійснювати певні заходи з приводу свята, події тощо» [1]. У цьому випадку дієслово *to hit* сильніше за значенням, ніж українське дієслово *відзначати*, тому відбулася функціонально-стилістична зміна.

Втрату експресивного забарвлення функціонально-стилістичної трансформації демонструє наступний приклад:

«*But within Seattle at the time, people were **super-upset***» // «Але в Сієтлі в той час люди були **дуже засмучені**».

В оригіналі ми маємо розмовну емоційно забарвлену словосполучу *super-upset*. Проаналізуємо окремо її компоненти. Прислівник *super* має значення «*especially; very*» [4], а використаний з ним у парі прикметник *upset* означає «*worried, unhappy, or angry*» [4]. *Super-upset* було перекладено українською словосполучкою *дуже засмучений*. Ця словосполучка хоча й відповідає змісту оригінальної словосполучки, однак відрізняється за функціонально-стилістичними ознаками, оскільки українській мові притаманні певні мовні особливості.

Наступний приклад також ілюструє втрату експресії мовними одиницями у перекладі:

«*era's mainstream artists weren't necessarily driven by **angst** or social rebellion*» // «відомі артисти тієї епохи не обов'язково керувалися **страхом** або соціальним бунтом».

Звернемо увагу на англійську лексему *angst*, що означає «*strong worry and unhappiness, especially about personal problems*» [4]. Для її перекладу було дібрано стилістично-забарвлений іменник *страх*, який має значення «стан хвилювання, тривоги, неспокою, викликаний чеканням чого-небудь неприємного, небажаного» [1]. Незважаючи на збіг у плані змісту, ці слова відрізняються стилістично, оскільки, на відміну від англійської формальної, стилістично маркованої одиниці, лексема *страх* належить до нейтральної немаркованої лексики, тож завдяки використанню цього відповідника переклад набув функціонально-стилістичного забарвлення і зменшення експресії.

Отже, переклад публіцистичних текстів продовжує набирати популярність. Це зумовлено тим, що завдяки масовій інформації роль перекладу в житті людства неухильно зростає, тому зростає і значення перекладної діяльності. Перекладач повинний не тільки вміти передати інформацію, а і досягти адекватності перекладного тексту. Важливу роль у цьому процесі відіграє конотативний аспект лексичних трансформацій, а саме функціонально-стилістичні трансформації. Такі модифікації допомагають додати перекладу стилістичного забарвлення та виразності або навпаки втратити їх. У цьому дослідженні ми продемонстрували, як зміна функціонально-стилістичного забарвлення мовних одиниць може вплинути на сприйняття перекладного тексту.

Список використаних джерел

1. Академічний тлумачний словник української мови. URL: <http://sum.in.ua>
2. Комиссаров В. К. Теория перевода. Москва : Высшая школа, 1990. 253 с.
3. Селіванова О. О. Світ свідомості в мові. Мир сознания в языке. Монографічне видання. Черкаси : Ю. Чабаненко. 2012. 488 с.
4. Cambridge Dictionary. URL : <https://dictionary.cambridge.org>
5. Collins Dictionary. URL : www.collinsdictionary.com
6. Nevermind at 30: How the Nirvana album shook the world. BBC. 2021. URL: <https://www.bbc.com/culture/article/20210922-nevermind-at-30-how-the-nirvana-album-shook-the-world>

Дарина Дзекан

ТРАНСФОРМАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ЗМІН

Рух до громадянського суспільства і правової держави є одним із основних напрямів розвитку світового співтовариства, оскільки громадянське суспільство виступає своєрідним фундатором правової демократичної держави. Становлення та розвиток громадянського суспільства нерозривно пов'язані з новими політичними та економічними умовами життя країни. Це залишається одним із актуальних питань упродовж усього пострадянського періоду історії України. Воно є не стільки метою реформ, що проводяться в нашій державі, скільки неодмінною умовою їх успішної реалізації. Особливо важливою проблемою в розбудові громадянського суспільства в Україні, яка потребує негайного вирішення та постійної уваги, є концептуальне обґрунтування та практична нормативна регламентація взаємодії громадянського суспільства з державою. Розмежування їх повноважень, яке має місце в будь-якому суспільстві, не означає їх протистояння, протиборства чи антагонізму, хоча таке часто трапляється навіть у демократичних державах. Взаємодія зазначених суб'єктів окреслює різні способи організації людського співіснування, заснованого на зіткненні, узгодженні та гармонізації інтересів індивідів.

Громадянське суспільство як суспільство громадян, що є рівними в своїх правах, суспільство, яке не залежить від держави, але взаємодіє з нею заради спільного блага, є базисом держави, де держава, в свою чергу, захищає демократичні принципи самоврядування всіх недержавних організацій, які безпосередньо формують громадянське суспільство. Для цивілізованого розвитку обох феноменів необхідно створити надійний, ефективний та гармонійний механізм їх взаємодії та взаємозбагачення. При розгляді питання становлення в Україні громадянського суспільства і правової держави в аспекті забезпечення конституційних прав людини і